

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. ПРАВНИ ОСНОВ

Правни основ за доношење овог закона садржан је у одредби члана 99. став 1. тачка 7. Устава Републике Србије („Службени гласник РС”, бр. 98/06, 115/21 - Амандмани I-XXIX и 16/22), којом је прописано да Народна скупштина, поред осталог, доноси законе, а у вези са чланом 97. тач. 8. и 16. Устава Републике Србије, којима је прописано да Република Србија уређује и обезбеђује систем у области радних односа и организацију, надлежност и рад републичких органа.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Разлози за доношење овог закона садржани су у потреби да се одредбе овог закона ускладе са изменама прописа којима се уређује радноправни положај државних службеника и намештеника и унапреди положај приправника и високообразованих запослених који након завршених студија заснивају радни однос у државним органима.

Усклађивање одредаба овог закона са предложеним изменама и допунама Закона о државним службеницима, којима се врше измене државно-службеничких звања, подразумева брисање коефицијената девете платне групе у коју је сврстано звање млађег саветника и мењање броја платних група у која су разврстана остала нижа звања. Тиме се за 25% повећава почетни коефицијент, односно основна плата запослених који започињу рад у радним органима након завршених студија. Такође, услед разлога који су дати у образложењу Предлога закона о изменама и допунама Закона о државним службеницима и усклађивањем платних група са бројем нових звања, прелазним одредбама закона предложено је да се пропише да ће се затечени државни службеници у звању млађег саветника, распоредити на радна места у звању саветника, што последично доводи до повећања њихових коефицијената. Услед тога, омогућиће ће се раст плата затечених државних службеника који обављају послове млађег саветника од 2,8% до 25%, у зависности од тога који су платни разред остваривали на дан почетка примене овог закона.

Такође, наведеним предлогом доприноси се привлачењу кадра на почетним позицијама у државним органима, на којима се заснива радни однос након завршених студија, чије плате нису биле конкурентне платама других запослених у јавном сектору или ван јавног сектора. Праћењем стања управљања људским ресурсима у државној управи, према подацима из ИСКРЕ за децембар 2024. године утврђено је да је у најнижим саветничким звањима (млађи саветник, млађи царински саветник, млађи царински инспектор) послове обављало само 2,45% од свих запослених, а према подацима Службе за управљање кадровима на дан 31. децембар 2024. године број приправника у свим органима државне управе износио је 48, што је 0,21% од укупног броја систематизованих радних места.

Овај податак указује на високу незаинтересованост младих да након завршених студија конкуришу за рад у државним органима, од чега се као најзначајнији разлог може сматрати и ниска почетна плата за рад у звању млађи саветник која у органима државне

управе (министарства) износи око 63.000 динара, односно око 50.000 динара за приправнике.

Стога је изменама овог закона предложена још једна значајна промена, која се односи на увећање основног коефицијента приправника у висини 90% коефицијента предвиђеног за обављање послова радног места за које се приправник оспособљава за самостални рад, што представља додатно повећање од 10% у односу на затечене плате приправника.

Предложена решења омогућавају вишу основну плату за државне службенике који су до почетка примене овог закона распоређени на радна места у звању млађи саветник, више почетне плате за приправнике и запослене који након студија заснивају радни однос у државним органима, бржи каријерни пут ка највишим звањима за службенике који покажу висок ново компетенција, чиме се уједно стварају услови за привлачење високообразованих кадрова у државним органима и њихово задржавање.

Из напред наведених разлога предлажу се измене и допуне Закона о платама државних службеника и намештеника („Службени гласник РС”, бр. 62/06, 63/06 – исправка, 115/06 – исправка, 101/07, 99/10, 08/13, 99/14, 95/18, 14/22 и 19/25).

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Чланом 1. Нацрта закона утврђује се 12 платних група за положаје и извршилачка радна места, уместо досадашњих 13, и то тако што се IX платна група којом су утврђени коефицијенти за млађег саветника брише. На предложени начин врши се усклађивање са предложеним изменама и допунама Закона о државним службеницима.

Чланом 2. Нацрта закона, у табели матрице коефицијената, извршена је наведена промена из члана 1. Нацрта закона.

Чланом 3. Нацрта закона, прописују се начини одређивања коефицијента за конкретне ситуације које су настајале у раду државних органа, а које нису биле прописане одредбама закона. Стога се предлаже да се за државног службеника, који се по спроведеном јавном конкурс премештаја на више радно место, одреди коефицијент на исти начин на који се одређује државном службенику који напредује на више радно место али без конкурса.

Такође, предлаже се да се лицу које први пут заснива радни однос на неодређено време, ако је претходно био у радном односу на одређено време у државном органу на нижој позицији, призна коефицијент који је претходним радом остварио по основу награђивања, чиме неће доћи до смањења плате ако запослени из статуса рада са одређеног пређе у рад на неодређено време.

Новим ставом 4. предлаже се правило за одређивање коефицијента у случају преузимања службеника из органа аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, која до сада није било изричито дефинисано законом.

Чланом 4. Нацрта закона, у новом ставу 3. предлажу се начини одређивања коефицијента за државне службенике који раде на одређено време у државном органу или који након радног односа на одређено време, заснивају радни однос на неодређено време на радном месту у истом звању. Овим предлогом штити се затечени ниво плате који је државни службеник на одређено време остварио по основу рада на одређено време на истим пословима и истовремено мотивишу запослени да наставе рад у државном органу на неодређено време, без смањења основне плате.

Чланом 5. Нацрта закона прецизирају се правила за одређивање коефицијента државног службеника који се премешта на ниже радно место у случајевима који се не односе на промену уређења државног органа, а која до сада нису била дефинисана законом (по основу нижег вредновања радне успешности, по основу добровољног конкурисања за ниже позиције и по основу изречене дисциплинске казне).

Чланом 6. Нацрта закона прописано је право приправника на коефицијент који износи 90% коефицијента првог платног разреда платне групе у којој се налази радно место на које би био распоређен после приправничког стажа, што подстиче привлачење високообразованог кадра на рад у државним органима.

Чланом 7. Нацрта закона утврђене су прелазне и завршне одредбе, којима је уређен начин утврђивања коефицијента за обрачун и исплату плата код распоређивања, односно премештаја државних службеника из звања млађи саветник у звање саветник, као и одређивање коефицијента приправнику. За запослене на пословима млађих саветника који од почетка примене овог закона стичу звање саветника, одређује се виши коефицијент, и то за звање саветника. Затечени приправници на раду у државним органима, имаће право на 90% вредности коефицијента предвиђеног за обављање послова радног места за које се оспособљавају за самостални рад.

Чланом 8. Нацрта закона уређује се ступање на снагу и почетак примене овог закона.

IV. СРЕДСТВА ПОТРЕБНА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

За спровођење овог закона није потребно обезбедити додатна финансијска средства у буџету Републике Србије за 2025. годину.

За спровођење овог закона средства ће бити обезбеђена у буџету Републике Србије за 2026. годину и наредне две буџетске године, у складу са лимитима које одређују Влада и Министарство финансија.